

Připomínky veřejné ochránkyně práv

k návrhu vyhlášky, kterou se mění vyhláška č. 537/2006 Sb., o očkování proti infekčním nemocem, ve znění pozdějších předpisů

(č. j. předkladatele MZDR 29343/2017)

KONKRÉTNÍ PŘIPOMÍNKY

1. K čl. I bodu 7 (§ 5 odst. 1)

Nesouhlasím se stanovením nejzazšího termínu podání první dávky očkovací látky proti spalničkám, příušnicím a zarděnkám na osmnáctý měsíc věku dítěte pro nedostatečné zdůvodnění nezbytnosti a přiměřenosti tohoto zásahu do základních práv a svobod.

Předesílám, že povinné očkování proti uvedeným nemocem je zásahem do práva dítěte na nedotknutelnost a soukromí (čl. 7 odst. 1 Listiny základních práv a svobod¹) i do práva jeho rodičů pečovat o své dítě a zastupovat je při rozhodování o zásazích do jeho fyzické integrity (čl. 32 odst. 4 Listiny), a to ve prospěch veřejného zájmu na ochraně veřejného zdraví.

Je pravda, že Ústavní soud neshledal obecný právní rámec očkovací povinnosti² protiústavním³; současně konstatoval, že „stanovení detailních pravidel povinného očkování, vycházejících z expertních znalostí, je i při jejich dopadu na poměry jedince třeba přenechat exekutivní oblasti a koncepčním úvahám legislativní politiky“. Ministerstvo zdravotnictví je tak nadále zmocněno stanovit podzákonným právním předpisem podstatné okolnosti očkování, a sice rozsah očkovací povinnosti a její časový harmonogram.

Jsem však přesvědčena, že s ohledem na význam dotčených základních práv a svobod musí důsledně zvažovat nezbytnost zpřísnění podmínek povinného očkování a také je přesvědčivě zdůvodnit. Jedině tak lze vyhovět požadavku stanovenému v čl. 4 odst. 4 Listiny základních práv a svobod, podle něhož při omezení základních práv je nutno zachovat jejich podstatu a smysl, což Ústavní soud zdůraznil v citovaném nálezu.⁴

Navrhovaná úprava sice nezavádí novou očkovací povinnost, ale stanovením velmi úzkého časového rámce pro splnění povinnosti (mezi prvním dnem patnáctého měsíce po narození dítěte a osmnáctým měsícem věku dítěte) významně omezuje autonomii rodičů při rozhodování o zdraví jejich dítěte – to platí zejména pro rodiče, kteří očkování apriori neodmítají, jen ho chtějí odložit na pozdější věk dítěte.

Zavedení tohoto časového rámce přitom předkladatel v důvodové zprávě vysvětluje pouze tím, že nové ustanovení má zabránit „*snahám rodičů oddalovat podání první dávky MMR*

1 Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, čl. 8 sdělení Federálního ministerstva zahraničních věcí č. 209/1992 Sb., o Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod, ve znění protokolů č. 3, 5 a 8.

2 Ustanovení § 46 odst. 1 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

3 Nález Ústavního soudu ze dne 27. ledna 2015, sp. zn. Pl. ÚS 19/14.

4 Nález Ústavního soudu ze dne 27. ledna 2015, sp. zn. Pl. ÚS 19/14.

vakcíny do pozdějšího věku“. Takové zdůvodnění považuji za nedostatečné, neboť neumožňuje posoudit nezbytnost navrhované právní úpravy, ani její přiměřenost.

Nezbytnost změny právní úpravy by měl doložit předně statistickými daty, svědčícími o změně epidemiologické situace. Takovými údaji, byť minimalisticky, odůvodňuje pouze změnu intervalu podání druhé dávky MMR vakcíny.

Navržený nízký věk a úzké časové rozpětí, kdy se má dítě podrobit podání první dávky MMR vakcíny, proto s ohledem na absenci odborného zdůvodnění vzbuzuje pochybnost, zda je omezení dotčených základních práv a svobod přiměřené.

Podle mého názoru tedy předkladatel přesvědčivě nezdůvodnil svůj záměr nahradit současnou právní úpravu, která sice nestanovuje horní věkovou hranici pro podání první dávky MMR vakcíny, avšak fakticky působí na motivaci rodičů prostřednictvím omezení v podobě nepřijetí neočkovaného dítěte do mateřské školy a obdobných kolektivních zařízení⁵ či neúčasti dítěte na škole v přírodě a zotavovací akci⁶.

Navrhuji proto bod 7 vypustit bez dalšího.

Tato připomínka je zásadní.

2. K čl. I bodu 8 (§ 5 odst. 2)

V návaznosti na předchozí bod navrhuji

- vypustit také čl. I bod 8, tedy ponechat termín podání druhé dávky MMR vakcíny v návaznosti na první dávku podle současné právní úpravy (po 6 až 10 měsících), nebo
- zakotvit prodloužený interval od podání první dávky (předkladatel fakticky navrhuje zvýšení ze současných 6 až 10 měsíců na interval 3 a půl roku až 4 roky a 9 měsíců), pokud je taková změna podložena získanými daty.

Tato připomínka je zásadní.

Brno 1. srpna 2017

Mgr. Anna Šabatová, Ph.D.
veřejná ochránkyně práv

⁵ Ustanovení § 50 zákona o ochraně veřejného zdraví.

⁶ Ustanovení § 9 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně veřejného zdraví.